

Sygn. akt III Ca 308/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędzia SO Gabriela Sobczyk (spr.)

Sędzia SR (del.) Roman Troll

Protokolant Renata Krzysteczko

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa J. W.

przeciwko Z. W.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 14 listopada 2013 r., sygn. akt III RC 616/13

oddala apelację.

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Pawlik SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 308/14

UZASADNIENIE

Powódka J. W. domagała się podwyższenia alimentów z kwoty 900 zł miesięcznie do kwoty 1.100 zł miesięcznie od dnia wniesienia pozwu z ustawowymi odsetkami podnosząc, że od czasu zasądzenia alimentów wzrosły wydatki powódki będące skutkiem naturalnego wzrostu cen żywności, czynszu i leków. Swoje roszczenie nadto uzasadniała zlikwidowaniem przez pozwanego telefonu stacjonarnego co uniemożliwiło jej kontaktowanie się z dziećmi, a także poniesieniem kosztów malowania i zakupu okularów.

Pozwany Z. W. wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 14 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy w Zabrze powództwo oddalił.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że strony są małżeństwem. Mają wspólne miejsce zamieszkania. Powódka J. W. ma 59 lat. Nie ma zawodu, nie pracuje. Utrzymuje się z alimentów od pozwanego w kwocie 900 zł miesięcznie. Choruje na jaskrę, nosi okulary z powodu nadwzroczności - ma plus 8 dioptrii. Z powodu dużej wady wzroku jej okulary są droższe od przeciętnych okularów. Jak podaje, zmienia okulary co 2 lata.

Powódka co roku szczepi się przeciwko grypie i koszt tej szczepionki wlicza do kosztów utrzymania. Ponosi koszty drobnych napraw. Na wyżywienie wydaje ok. 600 zł miesięcznie, na bilet miesięczny 130zł, na ubranie 150 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany ma 62 lata, jest emerytem. Otrzymuje emeryturę w kwocie 3300 zł netto. Z tej kwoty płaci alimenty w kwocie po 900 zł miesięcznie, świadczenia za czynsz i media w kwocie ok. 700 zł miesięcznie. Powód ponosi wszystkie koszty remontów i napraw domowych. Nosi aparat słuchowy który musi wymieniać co 3 lata. Aparat kosztuje ok. 4500 zł, a NFZ refunduje jedynie 500zł. Powód faktycznie mieszka na działce w przystosowanej do zamieszkania altanie. Do domu przychodzi wykąpać się i zapłacić przez Internet rachunki. Opłaca gaz na działce w kwocie po 90 zł miesięcznie i prąd - ok. 470 zł rocznie. Zamieszkał na działce, żeby uniknąć konfliktów w domu. Cały czas boi się, że ktoś go zaatakuje.

Sąd Rejonowy ustalił nadto, że alimenty zostały ustalone ugodą zawartą 21 maja 2012r. przed Sądem Rejonowym w Z. (sygn. akt 54/12).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy wskazał jako podstawę rozstrzygnięcia art. 138 k.r.o. Opierając się na informacjach będących podstawą ustalenia poprzedniej kwoty alimentów stwierdził, że powódka obecnie powołuje się na identyczny stan faktyczny. Na tych podstawach uznał, że w przedmiotowej sprawie nie zostały wykazane żadne okoliczności uzasadniające zmianę orzeczenia.

Sąd Rejonowy uznał, że powódka obecnie dysponuje kwotą porównywalną do kwoty którą dysponuje pozwany. Pomimo powołania się przez nią na wzrost cen żywności, mediów, czynszu i leków, Sąd Rejonowy uznał, że okoliczność ta w równej mierze dotyczy obu stron. Nadto zwrócił uwagę, że pozwany pokrywa koszty utrzymania mieszkania i remontów, a zatem jego sytuacji dotyczy zmiana opłat.

Sąd Rejonowy uznał również, że likwidacja telefonu służącego do kontaktów z dorosłymi, zarabiającymi dziećmi nie stanowi wystarczającej podstawy podwyższenia świadczenia, gdyż dorosłe dzieci powinny w miarę swoich możliwości wspomagać rodziców.

Apelację od tego orzeczenia wniosła powódka, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych polegający na wadliwym przyjęciu, że w sprawie nie doszło do zmiany stosunków zgodnie z art. 138 k.r.o. w porównaniu z chwilą ostatniego orzeczenia o alimentach, w tym w szczególności nieprawidłowe ustalenie, że powódka dysponuje kwotą porównywalną do kwoty, którą dysponuje pozwany, a także, iż to pozwany pokrywa koszty remontów i napraw domowych. Zarzuciła również naruszenie art. 27 k.r.o. polegające na uznaniu, że dorosłe dzieci powinny w miarę swoich możliwości wspomagać rodziców, podczas gdy jak wynika z powołanego artykułu obowiązek alimentacyjny małżonków wyprzedza obowiązek alimentacyjny dzieci, gdyż oboje małżonkowie obowiązani są, każdy według swoich sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych przyczyniać się do zaspokojenia potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli. Nadto zarzuciła naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c. mające istotny wpływ na treść zapadłego w sprawie orzeczenia poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego poprzez stwierdzenie przez Sąd, w szczególności, że powództwo o podwyższenie alimentów na rzecz J. W. nie zasługuje na uwzględnienie, a także nieuwzględnienie wniosku powódki w punkcie 2 pozwu dotyczącego terminu wypłaty ekwiwalentu za węgiel, jak również art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wskazania w uzasadnieniu wyroku, które fakty sąd uznał za udowodnione a którym dowodom odmówił wiarygodności.

Na tych podstawach wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki alimentów w kwocie 1.100 zł miesięcznie płatnych na rzecz powódki do dnia 25 każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat od dnia wniesienia pozwu oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, względnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego w Zabrze do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenie powódki przyjmując podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przywołane przepisy prawne, a następnie ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny, natomiast informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają, przez co są w pełni wiarygodne. Ustalenia te Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Z ujęcia redakcyjnego art. 328 § 2 k.p.c. wynika, że punktem wyjścia dla przedstawienia w motywach pisemnych uzasadnienia wyroku koncepcji prawnej rozstrzygnięcia sprawy powinny być poczynione ustalenia faktyczne. Sąd pierwszej instancji zobowiązany jest do wyjaśnienia motywów rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2007r., V CSK 115/07). Uchybienie Sądu w tym zakresie, następuje jedynie w sytuacji, gdy uzasadnienie wyroku zawiera jedynie opis poszczególnych elementów stanu faktycznego, bez wniosków z nich wynikających i bez dokonania ustalenia stanu faktycznego istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1999r., II UKN 437/98; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 1951r., C 154/51, OSN 1952, Nr 3, poz. 69).

W ocenie powódki, Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niedostateczne wyjaśnienie faktów, które sąd uznał za udowodnione a którym dowodom odmówił wiarygodności. Stawiając ten zarzut powódka pomija jednak, że Sąd Rejonowy wskazał dowody na podstawie których ustalił stan faktyczny. Dokonane przez Sąd Rejonowy „zbiornicze” wskazanie dowodów nie stanowiło naruszenia wskazanej powyżej normy prawnej, gdyż dawało wyczerpujące podstawy do dokonania kontroli instancyjnej, w szczególności jeżeli ma się na względzie zwięzłość materiału dowodowego, jak również postanowienie dowodowe wydane na rozprawie na której nastąpiło ogłoszenie zaskarżonego orzeczenia. Z tych względów nie było podstaw do uznania, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zostało sporządzone z obrazą art. 328 § 2 k.p.c.

Przepis art. 233 k.p.c. którego naruszenie powódka zarzuca Sądowi Rejonowemu odnosi się wprost do oceny dowodów wskazując według jakich kryteriów winna być ona przeprowadzona. Wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów stanowiąc w § 1, że Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, które jedynie mogą zostać przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002r., II CKN 817/00). Z tego wynika, że do skutecznego postawienia zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. nie jest wystarczające przekonanie strony o ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyrokach: z dnia 1 marca 2012r. I ACa 111/12; z dnia 3 lutego 2012r., I ACa 1407/11). Również same, nawet poważne wątpliwości co do trafności oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji, jeżeli tylko nie wykroczyła ona poza granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c., nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez sąd drugiej instancji odmiennego stanowiska (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012r., I UK 347/11).

Mając na względzie powyższe, powódka, stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., jest obowiązana wykazać, że Sąd Rejonowy uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Powódka tymczasem, nie wskazuje uchybieniu przez Sąd I instancji regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów,

tj.: regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów poprzestając jedynie na kwestionowaniu niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, a więc uznania przez Sąd Rejonowy braku istnienia przesłanek z art. 138 k.r.o. dopuszczających podwyższenie wysokości obowiązku alimentacyjnego.

Stosownie do art. 138 k.r.o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zasadność tego roszczenia jest uwzględniona przez zakres obowiązku alimentacyjnego, który stosownie do art. 135 k.r.o., uzależniony jest od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Przez zmianę stosunków określonych w art. 138 k.r.o. rozumie się „istotne zmniejszenie lub ustanie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji albo istotne zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania przez stosowne zmniejszenie albo zwiększenie wysokości świadczeń alimentacyjnych” (Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Komentarz, red. prof. dr hab. Krzysztof Pietrzykowski, Wydawnictwo C.H. Beck, wydanie 3, s. 1134). Zmiana stosunków musi się odnosić do wszelkich zmian w statusie ekonomicznym skutkującym zmianą zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub zmiany zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Uwzględnienie roszczenia (podwyższenia alimentów) wymaga zatem wykazania, że zmiana taka nastąpiła po uprawomocnieniu się ugody zawartej przez strony w dniu 21 maja 2012r. w sprawie o sygn. akt III RC 54/12, a więc po 29 maja 2012r., ustalającej zakres dotychczasowego obowiązku alimentacyjnego.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że powódka wytoczyła powództwo o podwyższenie obowiązku alimentacyjnego po upływie roku od zawarcia tej ugody. Jako okoliczności uzasadniające podwyższenie obowiązku alimentacyjnego wskazała zarówno procesy inflacyjne, jak również okoliczność zlikwidowania telefonu stacjonarnego, które miesięczny abonament opiewał na kwotę 70 zł. O ile te pierwsze okoliczności, jak słusznie zwrócił uwagę Sąd Rejonowy, dotyczyły obu stron (w szczególności pozwanego, który ponosił koszty utrzymania mieszkania), to druga z nich nie mogła uchodzić za istotną, a tylko taka zmiana stosunków może prowadzić do zmiany obowiązku alimentacyjnego. Koszty utrzymania telefonu, a tym bardziej przy uwzględnieniu również tej okoliczności, że powódka dokonując ponownej „instalacji”, miała możliwość wyboru odpowiedniego dla niej abonamentu, a więc dostosowanego do jej potrzeb i możliwości finansowych. Zatem kwota, do której ponoszenia zobowiązana jest pozwana, nie jest na tyle istotna, aby uzasadniała podwyższenie, chociaż w części, obowiązku alimentacyjnego.

Nie można również pominąć, że pozwany zobowiązany jest nie tylko do ponoszenia obowiązku alimentacyjnego w wysokości 900 zł miesięcznie, ale w ramach obowiązku wynikającego z art. 27 k.r.o., ponosi również koszty utrzymania mieszkania stron. Po uwzględnieniu tej kwoty, jak również faktu, że powódka winna również partycypować w kosztach utrzymania mieszkania, uzyskany przez nich dochód jest zbliżony. Pomimo, iż po stronie pozwanego następuje mimo wszystko nadwyżka, nie można jednak pominąć, że pozwany, co było niesporne między stronami, swoje „potrzeby mieszkaniowe” realizuje w większości poza wspólnym mieszkaniem stron (na działce). Dla ich realizacji winien dysponować środkami pieniężnymi.

Powyższe okoliczności czyniły zasadnym uznanie zaskarżonego orzeczenia za prawidłowe, w związku z czym apelacja powódki podlegała oddaleniu w oparciu o art. 385 k.p.c.

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Pawlik SSO Gabriela Sobczyk